

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ПРИКАРПАТСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Циклова комісія загальної підготовки

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЛАТИНСЬКА МОВА

освітньо-професійний ступінь «Фаховий молодший бакалавр»

Освітньо-професійна програма «Право»

Спеціальність 081 Право

Галузь знань 08 Право

Освітня кваліфікація : Фаховий молодший бакалавр з права

Затверджено на засіданні циклової комісії загальної підготовки
Протокол № 1 від 29 серпня 2023 р.

Івано-Франківськ – 2023

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	«Латинська мова»
Викладач (-і)	канд. філолог. наук, доц. Петришин Марта Йосипівна
Контактний телефон викладача	+380951186634
E-mail викладача	marta.petryshyn@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ECTS, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/developer/course/view/4280
Консультації	Згідно розкладу
2. Анотація до навчальної дисципліни	
Навчальна дисципліна «Латинська мова» є важливою складовою частиною підготовки фахівців галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право». Програма курсу передбачає формування уявлень і знань про структуру латинської мови, її лексичний склад, місце латини серед інших європейських мов, ознайомлення з основами латинської граматики, оволодіння уміннями і навичками читання, письма, граматичного аналізу і перекладу латинських юридичних джерел, розуміння міжнародної наукової термінології, створеної на ґрунті греко-латинських елементів, шляхів проникнення латинських лексем у сучасні європейські мови, вміння використовувати у фаховій комунікації правничу термінологію латинського походження, юридичні сентенції. Вивчення латинської мови розширює кругозір студентів, надає можливість ознайомитись з історією та культурою античного світу.	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<i>Метою</i> курсу «Латинська мова» є формування у студентів уявлення про основні етапи розвитку латини, шляхи формування сучасної юридичної термінології, підготовка до читання юридичних текстів і розуміння міжнародної наукової та правової термінології. Досягнення мети передбачає ознайомлення з латиномовними юридичними джерелами, внеском римських юристів у процес становлення й кодифікації римського права, сентенціями римських філософів, правників, літераторів юридичної тематики. <i>Основними цілями</i> вивчення навчальної дисципліни «Латинська мова» є з'ясування ролі та місця латинської мови у формуванні римського права; засвоєння правил фонетики і графіки; вивчення нормативної граматики, лексичного мінімуму як етимологічної основи сучасних правничих термінів; формування комунікативної компетентності здобувачів освіти; використання теоретичних знань для перекладу джерел з історії римського права.	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі права для вирішення широкого спектру типових завдань професійної діяльності та у процесі навчання, що передбачає застосування визначених теорій та методів юриспруденції і характеризується певною невизначеністю умов. ЗК-2. Здатність учитися, здобувати нові знання, уміння, у тому числі в галузі, відмінній від професійної. ПРН-12. Аналізувати історичні процеси, події, факти і явища, визначаючи роль людського фактора в історії, давати різнобічну характеристику сучасним проблемам та історичним особам.	

5. Організація навчання			
Обсяг навчальної дисципліни			
Вид заняття		Загальна кількість годин	
лекції		12	
семінарські, практичні заняття		26	
самостійна робота		52	
Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативна / вибіркова
3	081 Право	1	нормативна
Тематика навчальної дисципліни			
Тема	кількість годин		
	лекції	практичні заняття	сам. робота
Тема 1. Огляд історії латинської мови: виникнення, періодизація розвитку, особливості використання. Роль латинської мови у формуванні правової термінології.	2	1	2
Тема 2. Латинський алфавіт. Історія латинського письма. Система вокалізму та консонантизму. Вимова буквосполучень. Наголос.	2	2	3
Тема 3. Дієслово як частина мови: категорії, словникова форма дієслова. Дієвідміни. Теперішній час. Наказовий спосіб.	2	2	4
Тема 4. Іменник: категорії, словникова форма. Перша відміна іменників. Друга відміна іменників. Прийменники.	2	4	4
Тема 5. Прикметник як частина мови. Прикметники першої групи. Займенникові прикметники. Сполучники.	1	1	2
Тема 6. Розряди займенників: особові, присвійні, вказівні, питальні, означальні, заперечні, зворотний.	1	1	6
Тема 7. Теперішній час дійсного способу пасивного стану. Синтаксис пасивної конструкції.		1	2
Тема 8. Часи системи інфекта.		1	4
Тема 9. Третя відміна іменників. Сигматичний і асигматичний номінатив. Типи відмінювання.	2	4	5
Тема 10. Прикметники другої групи. Дієприкметник теперішнього часу активного стану. Студентський гімн Gaudeamus.		2	4
Тема 11. Ступені порівняння прикметників. Прислівник.		2	4
Тема 12. Четверта відміна іменників. П'ята відміна іменників.		2	2
Тема 13. Розряди числівників. Римський календар		1	3
Тема 14. Латиномовні джерела римського права.		1	3

Тема 15. Юридична фразеологія і термінологія.		1	4
		12	52
7. Система оцінювання навчальної дисципліни			
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Вид контролю – залік. Максимальна кількість балів – 100. Практичні заняття – 25 балів, Контрольна робота – 10 балів; Самостійна робота – 10 балів; індивідуальне/творче завдання – 5 балів. Залік – 50 балів.		
Вимоги до письмової роботи	Контрольна робота – 10 балів. Самостійна домашня робота – 10 балів.		
Семінарські /практичні заняття	Максимальна оцінка – 25 балів.		
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання 50 % завдань		
Підсумковий контроль	Форма контролю – залік. Форма здачі – комбінована (усна, письмова, тестування).		
7. Політика навчальної дисципліни			
1. <i>Письмові роботи</i> виконуються відповідно до тематики лекцій, зазначених у силабусі. 2. <i>Академічна доброчесність</i>. Викладання навчальної дисципліни та взаємодія із здобувачем освіти ґрунтуються на основі положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів освіти та педагогічних працівників: Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положення про запобігання академічному плагіату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника. Ознайомитися з цими положеннями та документами можна за посиланням https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/. 3. <i>Відвідування занять</i>. Пропуски практичних занять відпрацьовуються. Здобувач освіти зобов’язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до «Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 309 від 19 травня 2023 р.). Порядок та організація контролю знань здобувачів фахової передвищої освіти визначаються «Положенням про організацію освітнього процесу у Відокремленому структурному підрозділі «Івано-Франківський фаховий коледж Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника», введеного в дію наказом ректора від _____ 2023 р № _____. https://ifk.pnu.edu.ua/polozhennia/_____.pdf 4. <i>Неформальна освіта</i>. Результати неформальної освіти зараховується згідно «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf			
8. Рекомендована література			
Основна:			
1. Гриценко С. П. Латинська мова й основи римського права : [навчальний посібник]. К. : Центр навчальної літератури, 2005. 336 с.			

2. Латинська мова для юристів = Latina iuridicialis.: навчально-методичний посібник / Укл. І. С. Макар. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2011. 256 с.
3. Петришин М.Й., Загайська Г.М. Legamus et exerceamus : навч. посібник. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2021. 142 с. Режим доступу: <http://lib.pnu.edu.ua:8080/handle/123456789/14618>.
4. Петришин М.Й., Загайська Г.М. Repetitorium Latinum. Pars prima: збірник вправ для контрольних і самостійних робіт з латинської мови. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2021. 172 с. Режим доступу: <http://lib.pnu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/14617/1/Repetitorium%20Latinum.pdf>
5. Петришин М.Й., Загайська Г.М. Repetitorium Latinum. Pars secunda: збірник тестів. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2021. 148 с. Режим доступу: https://archer.chnu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/6521/REPETITORIUM.%20PARS%20SECUNDA_09.07.2021.pdf?sequence=1&isAllowed=y
6. Скорина Л.П., Скорина О.А. Латинсько-український, українсько-латинський словник [Текст] Київ: Обереги, 2004. 447 с. Режим доступу: https://fileskachat.com/file/40665_85045da3d5f8c01d42d6772377e3506a.html
7. Петришин М.Й. Латинська мова для юристів (практична частина). Івано-Франківськ, 2015. 86 с.
8. Скорина Л. П. Латинська мова для юристів: Підручник / За ред. С.В.Семчинського. – 2-е вид., випр. і доп. К.: Атіка, 2000. 416 с.
9. Тарасова А.М. Латинська мова для юристів. / Lingua Latina iuridicialis: підручник. Одеса: «Юридична література», 2020. 319 с.
10. Хоміцька З. М. Латинська мова : [підручник]. Х. : Право, 2007. 256 с.

Допоміжна:

11. Коротюк О.В., Станіч В.С. Словник латинських висловів. Зібрання найвідоміших латинських юридичних та інших висловів. В-во: Право. 2023. 218 с.
12. Латинська фразеологія для майбутніх юристів [Текст] : навчальний посібник для організації практичних занять і самостійного вивчення дисципліни «Латинська мова» : Державний вищий навчальний заклад «Українська академія банківської справи Національного банку України» [уклад.: Р. В. Миленкова, А.В. Різниченко]. Суми : ДВНЗ «УАБС НБУ», 2015. 76 с.
13. Лучканин С. М. Навчальні матеріали до вивчення латинських юридичних афоризмів, визначень і термінів для студентів правознавчих спеціальностей (латинська юридична термінологія і фразеологія). Вид. 2-е, переробл. і доп. Київ. : Науковий світ, 2005. 63 с.
14. Ничаюк С. П. Латинська мова для юридичних факультетів : навч. Посібник. К. : КНЕУ, 2006. 204 с.
15. Оленич Р. М. Латинська мова. 2-е вид., виправлене. Львів : Вид-во “Світ”, 2001. 350 с.
16. Основи латинської мови для студентів права [Текст] : навч.-метод. посіб. / уклад. І.С. Макар. Вид. 3-є, випр. і переробл. — Чернівці : ЧНУ ім. Ю. Федьковича, 2017. 104 с.
17. Рибачок С.М. Латинська мова для студентів-юристів: навч. посіб. Тернопіль, 2012. 190 с.
18. Ставнюк В. В. Юридична латина: основи граматики, вибрані юридичні терміни, формули, сентенції. К. : Аквілон-Прес, 1997. 152 с.
19. Хоміцька З. М. Словник латинських юридичних висловів. 3-є вид. Х. : Право, 2008. 272 с.
20. Швед Е. В. Латинсько-український словник юридичної фразеології / Е. В. Швед, О. М. Яцків. Ужгород : ЛІРА, 2002. 90 с.
21. Швед Е. В. Латинсько-український та українсько-латинський словник юридичної термінології / Е. В. Швед, О. М. Яцків. Ужгород : ЛІРА, 2002. 163 с.

Інформаційні ресурси:

1. Наукова електронна бібліотека. (Книги, підручники, дисертації, автореферати.) [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/portal>
2. Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>
3. Наукова бібліотека Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника. Режим доступу: URL <http://lib.pnu.edu.ua/>
4. Pinax: <http://www.pinax.com.ua>
5. The Latin Lexicon. Numen: <http://latinlexicon.org>

Викладач

Петришин М. Й.